

Rada
Európskej únie

V Bruseli 15. novembra 2022
(OR. en)

13109/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0165 (NLE)**

**SOC 541
EMPL 372
ECOFIN 955
EDUC 335
JEUN 151
GENDER 156
ANTIDISCRIM 103**

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: ROZHODNUTIE RADY o usmerneniach pre politiky zamestnanosti
členských štátov

ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2022/...

Z ...

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 148 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

po porade s Výborom regiónov,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť³,

---

¹ Stanovisko z 18. októbra 2022 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Stanovisko z 21. septembra 2022 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

³ Stanovisko z 21. októbra 2022 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

keďže:

- (1) Členské štáty a Únia majú pracovať na rozvoji koordinovanej stratégie zamestnanosti so zameraním najmä na podporu kvalifikovanej, vyškolenej a adaptabilnej pracovnej sily, ako aj na trhy práce, ktoré sú orientované na budúcnosť a reagujú na hospodárske zmeny, a to v záujme dosiahnutia cieľov plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, vyváženého rastu, vysokej úrovne ochrany životného prostredia a zlepšenia jeho kvality, stanovených v článku 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). Členské štáty majú považovať podporu zamestnanosti za záležitosť spoločného záujmu a koordinovať svoje zodpovedajúce činnosti v Rade s prihliadnutím na vnútroštátne skúsenosti týkajúce sa zodpovednosti sociálnych partnerov.
- (2) Únia má bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii a podporovať sociálnu spravodlivosť a ochranu, rovnosť medzi ženami a mužmi, solidaritu medzi generáciami a ochranu práv dieťaťa, ako sa stanovuje v článku 3 Zmluvy o EÚ. Pri vymedzovaní a vykonávaní svojich politík a činností má Únia prihliadať na požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, so zárukou primeranej sociálnej ochrany, s bojom proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, vysokou úrovňou vzdelávania a odbornej prípravy a ochranou ľudského zdravia, ako sa stanovuje v článku 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).

- (3) Únia v súlade so ZFEÚ vypracovala a vykonáva nástroje na koordináciu politík v oblasti hospodárstva a zamestnanosti. Súčasťou týchto nástrojov sú Usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov (ďalej len „usmernenia“) uvedené v prílohe k tomuto rozhodnutiu a hlavné smery hospodárskych politík členských štátov a Únie stanovené v odporúčaní Rady (EÚ) 2015/1184¹, ktoré spolu tvoria integrované usmernenia. Vzhľadom na vzájomnú prepojenosť medzi členskými štátmi sa nimi má riadiť vykonávanie politiky v členských štátoch a Únii. Výsledný súbor koordinovaných európskych a vnútroštátnych politík a reforiem by mal byť vhodným súborom udržateľných politík v oblastiach hospodárstva a zamestnanosti a v sociálnej oblasti, ktorým by sa mal dosiahnuť pozitívny vplyv presahujúci aj na pracovné trhy a spoločnosť ako celok a mal by účinne reagovať na následky pandémie ochorenia COVID-19, útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a rastúcich životných nákladov.
- (4) S cieľom posilniť hospodársky a sociálny pokrok, uľahčiť zelenú a digitálnu transformáciu a dosiahnuť inkluzívne, konkurencieschopné a odolné pracovné trhy v Únii by členské štáty mali podporovať kvalitné vzdelávanie, odbornú prípravu, zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, ako aj celoživotné vzdelávanie, odborné vzdelávanie a prípravu orientované na budúcnosť a lepšie kariérne príležitosti, a to posilnením prepojením medzi vzdelávacím systémom a trhom práce a uznávaním zručností, vedomostí a kompetencií získaných prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

---

¹ Odporúčanie Rady (EÚ) 2015/1184 zo 14. júla 2015 o hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 192, 18.7.2015, s. 27).

- (5) Usmernenia sú v súlade s Paktom stability a rastu, s platnými právnymi predpismi Únie a rozličnými iniciatívami Únie vrátane smernice Rady 2001/55/ES¹, odporúčaní Rady z 10. marca 2014², 15. februára 2016³, 19. decembra 2016⁴, 15. marca 2018⁵, 22. mája 2018⁶, 22. mája 2019⁷, 8. novembra 2019⁸, 30. októbra 2020⁹,

-
- ¹ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).
- ² Odporúčanie Rady z 10. marca 2014 o rámci kvality pre stáže (Ú. v. EÚ C 88, 27.3.2014, s. 1).
- ³ Odporúčanie Rady z 15. februára 2016 týkajúce sa integrácie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce (Ú. v. EÚ C 67, 20.2.2016, s. 1).
- ⁴ Odporúčanie Rady z 19. decembra 2016 s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých (Ú. v. EÚ C 484, 24.12.2016, s. 1).
- ⁵ Odporúčanie Rady z 15. marca 2018 týkajúce sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu (Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1).
- ⁶ Odporúčanie Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1).
- ⁷ Odporúčanie Rady z 22. mája 2019 týkajúce sa vysokokvalitných systémov vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 4).
- ⁸ Odporúčanie Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby (Ú. v. EÚ C 387, 15.11.2019, s. 1).
- ⁹ Odporúčanie Rady z 30. októbra 2020 o moste k pracovným miestam – posilnení záruky pre mladých ľudí, a ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 372, 4.11.2020, s. 1).

24. novembra 2020¹, 29. novembra 2021² a 16. júna 2022³, odporúčania Komisie (EÚ) 2021/402⁴, odporúčania Rady (EÚ) 2021/1004⁵, uznesenia Rady z 26. februára 2021⁶, oznámenia Komisie z 9. decembra 2021 o budovaní hospodárstva, ktoré pracuje v prospech ľudí: akčný plán pre sociálne hospodárstvo, rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316⁷, smernice Európskeho parlamentu a Rady z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii a smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach.

-
- ¹ Odporúčanie Rady z 24. novembra 2020 týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1).
  - ² Odporúčanie Rady z 29. novembra 2021 týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania (Ú. v. EÚ C 504, 14.12.2021, s. 21).
  - ³ Odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa európskeho prístupu k mikrocertifikátom pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 10), Odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa individuálnych vzdelávacích účtov (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 26) a Odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 35).
  - ⁴ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/402 zo 4. marca 2021 týkajúce sa účinnej aktívnej podpory zamestnanosti po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (EASE) (Ú. v. EÚ L 80, 8.3.2021, s. 1).
  - ⁵ Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/1004 zo 14. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti (Ú. v. EÚ L 223, 22.6.2021, s. 14).
  - ⁶ Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) (Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1).
  - ⁷ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 z 22. decembra 2021 o Európskom roku mládeže (2022) (Ú. v. EÚ L 462, 28.12.2021, s. 1).

- (6) V európskom semestri sa spájajú rôzne nástroje do jedného zastrešujúceho rámca pre integrovanú mnohostrannú koordináciu politík v oblasti hospodárstva a zamestnanosti a dohľad nad týmito politikami v rámci Únie. Pri presadzovaní environmentálnej udržateľnosti, produktivity, spravodlivosti a makroekonomickej stability európsky semester spája zásady Európskeho piliera sociálnych práv a sociálneho prehľadu, ktorý je jeho nástrojom na monitorovanie, a poskytuje príležitosť pre intenzívne zapojenie sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán. Podporuje plnenie cieľov udržateľného rozvoja. Politiky Únie a členských štátov v oblasti hospodárstva a zamestnanosti by mali ísť ruka v ruke so spravodlivým prechodom Európy na klimaticky neutrálne, environmentálne udržateľné a digitálne hospodárstvo, pričom ich cieľom by malo byť zlepšenie konkurencieschopnosti, zabezpečenie primeraných pracovných podmienok, podpora inovácie, sociálnej spravodlivosti a rovnakých príležitostí a vzostupná sociálno-hospodárska konvergencia, ako aj riešenie nerovností a regionálnych rozdielov.

- (7) Zmena klímy a ostatné výzvy súvisiace so životným prostredím, potreba urýchliť energetickú nezávislosť a sociálne spravodlivú a náležitú zelenú transformáciu a zabezpečiť otvorenú strategickú autonómiu Európy, globalizácia, digitalizácia, umelá inteligencia, nárast telepráce, platformové hospodárstvo a demografické zmeny hlboko transformujú európske ekonomiky a spoločnosti. Únia a jej členské štáty majú spolupracovať s cieľom účinne a proaktívne riešiť uvedený štrukturálny vývoj a podľa potreby prispôbiť existujúce systémy, pričom by mali uznávať úzku vzájomnú prepojenosť hospodárstiev a pracovných trhov členských štátov, a súvisiace politiky. To si vyžaduje koordinované, ambiciózne a účinné politické opatrenia na úrovni Únie, ako aj na vnútroštátnej úrovni a zároveň uznávanie úlohy sociálnych partnerov, a to v súlade so ZFEÚ a s právnymi predpismi Únie o správe hospodárskych záležitostí a pri zohľadnení Európskeho piliera sociálnych práv.

Takéto politické opatrenia by mali zahŕňať oživenie udržateľných investícií, obnovený záväzok vykonávať v náležitej postupnosti reformy, ktoré posilňujú udržateľný a inkluzívny hospodársky rast, vytváranie kvalitných pracovných miest, produktivitu, primerané pracovné podmienky, sociálnu a územnú súdržnosť, vzostupnú sociálno-hospodársku konvergenciu, odolnosť a uplatňovanie fiškálnej zodpovednosti, a to s podporou existujúcich programov financovania Únie, najmä Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241¹ a fondov politiky súdržnosti vrátane Európskeho sociálneho fondu plus zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057² a Európskeho fondu regionálneho rozvoja riadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058³, ako aj Fondu na spravodlivú transformáciu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056⁴. Politické akcie by mali byť kombináciou opatrení na strane ponuky a dopytu, pričom by sa mal zároveň zohľadňovať ich vplyv na hospodárstvo, životné prostredie, zamestnanosť a sociálnu oblasť.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21).

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1).

- (8) Európsky parlament, Rada a Komisia vyhlásili Európsky pilier sociálnych práv¹. Stanovuje sa v ňom dvadsať zásad a práv na podporu dobre fungujúcich a spravodlivých trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré sú rozdelené do troch kategórií: rovnaké príležitosti a prístup na trh práce, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana a začleňovanie. Tieto zásady a práva strategicky usmerňujú Úniu a zabezpečujú, aby prechod na klimatickú neutrálnosť a environmentálnu udržateľnosť, digitalizáciu a demografické zmeny boli sociálne spravodlivé a náležité a zachovávali územnú súdržnosť. Európsky pilier sociálnych práv a s ním súvisiaci sociálny prehľad predstavujú referenčný rámec na monitorovanie výsledkov členských štátov v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti, na podporu reforiem na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a na zosúladenie „sociálnych“ a „trhových“ aspektov v dnešnom modernom hospodárstve, a to aj prostredníctvom podpory sociálneho hospodárstva. Komisia 4. marca 2021 predložila Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (ďalej len „akčný plán“) zahŕňajúci ambiciózne, ale realistické hlavné cieľové hodnoty a doplnkové čiastkové cieľové hodnoty do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností, vzdelávania a znižovania chudoby, ako aj revidovaný sociálny prehľad.

---

¹ Medziinštitucionálne vyhlásenie Európskeho piliera sociálnych práv (Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10).

- (9) Hlavy štátov alebo predsedovia vlád uznali 8. mája 2021 na sociálnom samite v Porte Európsky pilier sociálnych práv za základný prvok obnovy a poukázali na to, že jeho vykonávaním sa posilní úsilie Únie o digitálnu, zelenú a spravodlivú transformáciu a prispeje sa k dosiahnutiu vzostupnej sociálnej a hospodárskej konvergencie a k riešeniu demografických výziev. Zdôraznili, že sociálny rozmer, sociálny dialóg a aktívne zapojenie sociálnych partnerov sú základom vysokokonkurencieschopného sociálneho trhového hospodárstva. Uviedli, že akčný plán poskytuje užitočné usmernenie pre vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv okrem iného aj v oblasti zamestnanosti, zručností, zdravia a sociálnej ochrany. Uvítali nové hlavné cieľové hodnoty Únie do roku 2030 v oblasti zamestnanosti (aspoň 78 % obyvateľstva vo veku 20 – 64 rokov by malo byť zamestnaných), zručností (aspoň 60 % všetkých dospelých by sa malo každý rok zúčastňovať na odbornej príprave) a znižovania chudoby (zníženie najmenej o 15 miliónov ľudí vrátane piatich miliónov detí), ako aj revidovaný sociálny prehľad s cieľom monitorovať pokrok pri uplatňovaní zásad Európskeho piliera sociálnych práv ako súčasť rámca koordinácie politík v kontexte európskeho semestra. Okrem toho sa členské štáty na základe sociálneho záväzku z Porta vyzvali, aby stanovili ambiciózne národné cieľové hodnoty, ktoré náležite zohľadnia východiskovú pozíciu každej krajiny a ktoré by mali predstavovať primeraný príspevok k dosiahnutiu hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030. Hlavy štátov alebo predsedovia vlád v Porte poznamenali, že vzhľadom na to, ako sa Európa postupne zotavuje z pandémie spôsobenej ochorením COVID-19, bude potrebné preorientovať naše priority z ochrany pracovných miest na ich vytváranie a na zlepšovanie ich kvality, a zdôraznili, že vykonávanie zásad Európskeho piliera sociálnych práv bude mať zásadný význam pre to, aby sa v rámci inkluzívnej obnovy zabezpečilo zvyšovanie počtu a kvality pracovných miest pre všetkých.

Zdôraznili svoj záväzok presadzovať jednotu a solidaritu, čo znamená aj zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetkých a to, aby nikto nebol opomenutý. Potvrdili svoje odhodlanie, ktoré sa stanovuje v strategickom programe Európskej Rady na roky 2019 – 2024, pokračovať v prehĺbovaní vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni s náležitým ohľadom na príslušné právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality. Členské štáty napokon zdôraznili, že je dôležité pozorne sledovať – a to aj na najvyššej úrovni – pokrok dosiahnutý pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a plnení hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030.

- (10) Po invázii Ruska na Ukrajinu Európska rada vo svojich záveroch z 24. februára 2022 odsúdila kroky Ruska, ktorých cieľom je oslabiť európsku a celosvetovú bezpečnosť a stabilitu, a vyjadrila solidaritu s ukrajinským ľudom, pričom zdôraznila porušenie medzinárodného práva a zásad Charty Organizácie Spojených národov. V súčasnej situácii je vzhľadom na rozsah prílevu utečencov a vysídlených osôb potrebná dočasná ochrana poskytovaná na základe vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382¹, ktorým sa aktivuje smernica 2001/55/ES. Osobám vysídleným z Ukrajiny to umožňuje využívať harmonizované práva v celej Únii, ktoré im poskytujú primeranú úroveň ochrany. Účasťou na európskych trhoch práce môžu osoby vysídlené z Ukrajiny prispieť k posilneniu hospodárstva Únie a pomôcť podporiť svoju krajinu a ľudí doma. V budúcnosti môžu získané skúsenosti a zručnosti prispieť k obnove Ukrajiny. Dočasná ochrana poskytuje deťom a mladistvým bez sprievodu právo na poručníctvo alebo opatrovníctvo a prístup k vzdelávaniu a starostlivosti v detstve. Členské štáty by mali zapojiť sociálnych partnerov do navrhovania, vykonávania a hodnotenia politických opatrení zameraných na riešenie výziev v oblasti zamestnanosti a zručností vrátane výziev týkajúcich sa uznávania kvalifikácií vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine. Sociálni partneri zohrávajú kľúčovú úlohu pri zmiernovaní dôsledkov vojny z hľadiska zachovania zamestnanosti a výroby.

---

¹ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (11) Pri reformách trhu práce vrátane vnútroštátnych mechanizmov stanovovania miezd by sa mali dodržiavať vnútroštátne postupy sociálneho dialógu a autonómia sociálnych partnerov s cieľom zabezpečiť spravodlivé mzdy, ktoré umožňujú dôstojnú životnú úroveň a udržateľný rast a vzostupnú sociálno-hospodársku konvergenciu. Mali by poskytovať potrebný priestor na široké posúdenie sociálno-ekonomických faktorov vrátane zlepšení v otázkach udržateľnosti, konkurencieschopnosti, inovácie, vytvárania kvalitných pracovných miest, pracovných podmienok, chudoby zamestnaných osôb, vzdelávania, odbornej prípravy a zručností, verejného zdravia a sociálneho začlenenia, ako aj reálnych príjmov. V tomto ohľade Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a ďalšie fondy Únie podporujú členské štáty pri vykonávaní reforiem a investícií, ktoré sú v súlade s prioritami Únie, aby sa európske hospodárstva a spoločnosti stali udržateľnejšími, odolnejšími a lepšie pripravenými na zelenú a digitálnu transformáciu v kontexte po pandémie ochorenia COVID-19. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine ešte viac zhoršila už existujúce sociálno-ekonomické výzvy vyplývajúce z pandémie ochorenia COVID-19. Členské štáty a Únia by mali naďalej zabezpečovať, aby sa zmiernili sociálne vplyvy, vplyvy na zamestnanosť a hospodárske vplyvy a aby bola transformácia sociálne spravodlivá a náležitá, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že väčšia otvorená strategická autonómia a zrýchlená zelená transformácia pomôžu znížiť závislosť od dovozu energie a iných strategických výrobkov a technológií najmä z Ruska. Je nevyhnutné posilňovať odolnosť a usilovať sa o vytvorenie inkluzívnej a odolnej spoločnosti, v ktorej sú ľudia chránení, dokážu predvídať a zvládať zmeny a môžu sa aktívne podieľať na fungovaní spoločnosti a hospodárstva.

Na podporu zmien postavenia na trhu práce je potrebný ucelený súbor aktívnych politík trhu práce, ktorý pozostáva z dočasných stimulov na prijímanie do zamestnania a na zmenu pracovného miesta, politík v oblasti zručností a lepších služieb zamestnanosti, aj vzhľadom na zelenú a digitálnu transformáciu, ako sa zdôrazňuje v odporúčaní Komisie (EÚ) 2021/402 a v odporúčaní Rady zo 16. júna 2022 týkajúcom sa zabezpečenia spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Mali by sa podporovať dôstojné pracovné podmienky vrátane bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a fyzického aj duševného zdravia pracovníkov.

- (12) Je potrebné riešiť diskrimináciu vo všetkých jej formách, zabezpečiť rodovú rovnosť a podporovať zamestnanosť mladých ľudí. Okrem toho treba zabezpečiť rovnaký prístup a príležitosti pre všetkých a zredukovať chudobu a sociálne vylúčenie, najmä v prípade detí, osôb so zdravotným postihnutím a Rómov, predovšetkým zabezpečením účinného fungovania trhov práce a primeraných a inkluzívnych systémov sociálnej ochrany uvedených v odporúčaní Rady z 8. novembra 2019 a odstránením prekážok, ktoré bránia inkluzívnemu vzdelávaniu zameranému na budúcnosť, odbornej príprave, celoživotnému vzdelávaniu a účasti na trhu práce, okrem iného aj prostredníctvom investícií do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v súlade s Európskou zárukou pre deti a do digitálnych a zelených zručností. Aj vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19, ktorá sa začala v roku 2020, a v kontexte starnúcich spoločností má osobitný význam včasný a rovnaký prístup k cenovo dostupným službám dlhodobej starostlivosti a zdravotnej starostlivosti vrátane prevencie a podpory zdravotnej starostlivosti. Viac by sa mal využiť potenciál osôb so zdravotným postihnutím prispievať k hospodárskemu rastu a sociálnemu rozvoju. Na pracoviskách v celej Únii sa zavádzajú nové hospodárske a obchodné modely a v dôsledku toho sa takisto menia pracovnoprávne vzťahy. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa v rámci nových pracovnoprávnych vzťahov vyplývajúcich z nových spôsobov práce zachovával a posilňoval európsky sociálny model.

- (13) Integrované usmernenia by mali slúžiť ako základ odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré môže Rada adresovať členským štátom. Členské štáty majú v plnej miere využívať svoje zdroje v rámci iniciatívy REACT-EU zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221¹, ktorá posilňuje fondy politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 a Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) do roku 2023. V dôsledku súčasnej krízy na Ukrajine nariadenie (EÚ) 2020/2221 bola ďalej doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562² ako aj ďalšou zmenou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060³, pokiaľ ide o zvýšené predbežné financovanie iniciatívy REACT-EU a o nové jednotkové náklady, s cieľom pomôcť urýchliť integráciu ľudí odchádzajúcich z Ukrajiny a vstupujúcich do Únie, ako sa stanovuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/613⁴.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o dodatočné zdroje a vykonávacie opatrenia na poskytovanie pomoci na podporu obnovy po kríze spojenej s pandémiou COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva (REACT-EU) (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 30).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 zo 6. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE) (Ú. v. EÚ L 109, 8.4.2022, s. 1).

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/613 z 12. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o zvýšené predbežné financovanie zo zdrojov REACT-EU a zavedenie jednotkových nákladov (Ú. v. EÚ L 115, 13.4.2022, s. 38).

Okrem toho by členské štáty mali v programovom období 2021 – 2027 v plnej miere využívať Európsky sociálny fond plus, Európsky fond regionálneho rozvoja, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, a ďalšie fondy Únie vrátane Fondu na spravodlivú transformáciu, ako aj Fondu InvestEU, zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523¹, a to na podporu kvalitných pracovných miest a sociálnych investícií, v boji proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii, na zlepšenie prístupnosti a na posilnenie príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovnej sily, ako aj celoživotného vzdelávania, vysokokvalitného vzdelávania a odbornej prípravy vrátane digitálnej gramotnosti a zručností pre všetkých so zámerom vybaviť ich vedomosťami a kvalifikáciami, ktoré si vyžaduje digitálne a zelené hospodárstvo. Členské štáty majú tiež v plnej miere využívať Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie, zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691², na podporu pracovníkov prepustených v dôsledku veľkých reštrukturalizačných udalostí, ako je pandémia ochorenia COVID-19, a sociálno-ekonomických transformácií, ktoré sú výsledkom globálnejších trendov, ako aj technologických a environmentálnych zmien. Hoci sú integrované usmernenia adresované členským štátom a Únii, mali by sa vykonávať v partnerstve so všetkými národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi, v úzkej spolupráci s parlamentmi, ako aj so sociálnymi partnermi a zástupcami občianskej spoločnosti.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 z 28. apríla 2021 o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1309/2013 (Ú. v. EÚ L 153, 3.5.2021, s. 48).

- (14) Výbor pre zamestnanosť a Výbor pre sociálnu ochranu majú monitorovať vykonávanie príslušných politík so zreteľom na usmernenia pre politiky zamestnanosti a v súlade so svojim príslušným mandátom vyplývajúcim zo zmluvy. Uvedené výbory a ďalšie prípravné orgány Rady zapojené do koordinácie hospodárskych a sociálnych politík majú úzko spolupracovať. Malo by sa pokračovať v dialógu o politikách medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou, najmä pokiaľ ide o usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov.
- (15) S Výborom pre sociálnu ochranu sa konzultovalo,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijímajú Usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov (ďalej len „usmernenia“), ktoré sú uvedené v prílohe. Tieto usmernenia sú súčasťou integrovaných usmernení.

Článok 2

Členské štáty zohľadnia usmernenia vo svojich politikách zamestnanosti a programoch reforiem, ktoré sa predkladajú v súlade s článkom 148 ods. 3 ZFEÚ.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedička

PRÍLOHA

Usmernenie č. 5: Zvyšovanie dopytu po pracovnej sile

Členské štáty by mali aktívne podporovať udržateľné sociálne trhové hospodárstvo a uľahčovať a podporovať investície do vytvárania kvalitných pracovných miest a pritom s ohľadom na hlavnú cieľovú hodnotu Únie v oblasti zamestnanosti do roku 2030 využiť aj potenciál spojený so zelenou a digitálnou transformáciou. Na tento účel by mali znížiť prekážky, ktorým čelia podniky pri zamestnávaní ľudí, podporovať zodpovedné podnikanie a skutočnú samostatnú zárobkovú činnosť, a najmä podporovať vytváranie a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, a to aj prostredníctvom prístupu k finančným prostriedkom. Členské štáty by mali aktívne podporovať rozvoj sociálneho hospodárstva a naplno využívať jeho potenciál, posilňovať sociálnu inováciu a sociálne podniky a podporovať tie obchodné modely, ktoré vytvárajú kvalitné pracovné príležitosti a prinášajú sociálne výhody, a to hlavne na miestnej úrovni, najmä v obehovom hospodárstve a na územiach, ktoré prechod na zelené hospodárstvo z dôvodu ich odvetvovej špecializácie ovplyvnil najviac.

Po pandémie spôsobenej ochorením COVID-19 by sa procesy reštrukturalizácie mali okrem opatrení, ktorých cieľom je v relevantných prípadoch udržať pracovné miesta a podporiť tak modernizáciu hospodárstva, a to aj rozvíjaním zodpovedajúcich zručností, uľahčovať a podporovať aj prostredníctvom dobre navrhnutých režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení. S cieľom podporiť vytváranie pracovných miest a zmenu pracovného miesta kedykoľvek počas pracovného života a odstrániť nedostatok pracovnej sily a zručností by sa mali zväžiť dobre navrhnuté stimuly na prijímanie pracovníkov a na zmenu pracovného miesta a opatrenia na získavanie nových zručností a na zvyšovanie úrovne zručností, a to aj vzhľadom na digitálnu a zelenú transformáciu, demografické zmeny, ako aj na vplyv útočnej vojny Ruska proti Ukrajine.

Zdaňovanie by sa malo presunúť z práce na iné zdroje, ktoré viac podporujú zamestnanosť a inkluzívny rast a sú v súlade s klimatickými a environmentálnymi cieľmi, a to so zreteľom na prerozdeľovací účinok daňového systému, ako aj jeho účinky na účasť žien na trhu práce, a zároveň by sa mali chrániť príjmy na zabezpečenie primeranej sociálnej ochrany a výdavky na podporu rastu.

Členské štáty vrátane tých, ktoré majú zákonné minimálne mzdy, by s ohľadom na stanovovanie miezd mali podporovať kolektívne vyjednávanie a zabezpečiť účinné zapojenie sociálnych partnerov transparentným a predvídateľným spôsobom, čo by umožnilo, aby mzdy dokázali primerane reagovať na vývoj produktivity, a podporili by sa spravodlivé mzdy umožňujúce dôstojnú životnú úroveň, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať skupinám s nižším a stredným príjmom s cieľom posilniť vzostupnú sociálno-ekonomickú konvergenciu. Mechanizmy stanovovania miezd by mali zohľadňovať sociálno-ekonomické podmienky vrátane rastu zamestnanosti, konkurencieschopnosti a vývoja v jednotlivých regiónoch a odvetviach. Členské štáty a sociálni partneri by rešpektujúc vnútroštátne postupy a autonómiu sociálnych partnerov mali zabezpečiť, aby všetci pracovníci mali primerané mzdy, prostredníctvom priameho alebo nepriameho využívania kolektívnych zmlúv alebo primeraných zákonných minimálnych miezd, a to s ohľadom na ich vplyv na konkurencieschopnosť, vytváranie pracovných miest a chudobu pracujúcich.

Usmernenie č. 6: Zvyšovanie ponuky pracovnej sily a zlepšovanie prístupu k zamestnaniu, ako aj celoživotného získavania zručností a kompetencií

V kontexte digitálnej a zelenej transformácie, demografických zmien a útočnej vojny Ruska proti Ukrajine by členské štáty s ohľadom na hlavnú cieľovú hodnotu Únie v oblasti zručností do roku 2030 mali presadzovať udržateľnosť, produktivitu, zamestnateľnosť a ľudský kapitál a zároveň podporovať získavanie zručností a kompetencií v priebehu celého života ľudí a reagovať na súčasné a budúce potreby trhu práce. Členské štáty by takisto mali modernizovať svoje systémy vzdelávania a odbornej prípravy a investovať do nich, aby poskytovali vysokokvalitné a inkluzívne vzdelávanie vrátane odborného vzdelávania a prípravy, ako aj prístup k digitálnemu vzdelávaniu, jazykovým kurzom (napr. v prípade utečencov vrátane utečencov z Ukrajiny) a získavaniu podnikateľských zručností. Členské štáty by mali spolupracovať so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a inými zainteresovanými stranami s cieľom riešiť štrukturálne nedostatky systémov vzdelávania a odbornej prípravy a zlepšiť ich kvalitu a relevantnosť pre trh práce, a to aj v záujme umožnenia zelenej a digitálnej transformácie, riešenia existujúceho nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a predchádzania vzniku nových nedostatkov, najmä v prípade činností súvisiacich s plánom REPowerEU, ako je využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a obnova budov.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať výzvam, ktorým čelí učiteľské povolanie, okrem iného aj prostredníctvom investovania do digitálnych kompetencií učiteľov a školiteľov. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy by mali vybaviť všetkých študentov kľúčovými kompetenciami vrátane základných a digitálnych zručností, ako aj prierezovými kompetenciami, aby sa tak vytvorili základy pre adaptabilitu a odolnosť počas celého života, pričom by sa malo zabezpečiť, aby učitelia boli pripravení rozvíjať tieto kompetencie u žiakov. Členské štáty by mali podporovať prístup dospelých osôb v produktívnom veku k odbornej príprave a zvyšovať stimuly a motiváciu jednotlivcov hľadať si odbornú prípravu, a to v prípade potreby aj prostredníctvom individuálnych nárokov na odbornú prípravu, ako sú individuálne vzdelávacie účty, a zabezpečenia ich prenosnosti pri zmenách pracovného miesta, ako aj prostredníctvom spoľahlivého systému posudzovania kvality odbornej prípravy. Členské štáty by mali preskúmať možnosť využívania mikrocertifikátov na podporu celoživotného vzdelávania a zamestnateľnosti. Mali by každému umožniť predvídať potreby trhu práce a lepšie sa im prispôbiť, najmä prostredníctvom neustáleho získavania nových zručností, zvyšovania úrovne zručností a poskytovania integrovaného usmerňovania a poradenstva s cieľom podporiť spravodlivé a nediskriminačné možnosti v súvislosti so zmenou pracovného miesta pre všetkých, posilniť sociálne výstupy, riešiť nedostatky na trhu práce a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, zlepšiť celkovú odolnosť hospodárstva voči otrasom a uľahčiť prípadné úpravy.

Členské štáty by mali podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých tým, že budú riešiť nerovnosti v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy. Predovšetkým by sa mal deťom v súlade s Európskou zárukou pre deti poskytnúť prístup k cenovo dostupnému a kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zvýšiť celkovú úroveň kvalifikácie, znížiť počet osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, podporovať prístup detí zo znevýhodnených skupín a vzdialených regiónov k vzdelávaniu, zvýšiť atraktivnosť odborného vzdelávania a prípravy (OVP), podporovať prístup k terciárnemu vzdelávaniu a jeho dokončenie, uľahčiť mladým ľuďom prechod zo vzdelávania do zamestnania prostredníctvom kvalitných stáží a učňovskej prípravy, ako aj zvýšiť účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní, najmä v prípade vzdelávajúcich sa osôb zo znevýhodneného prostredia a najmenej kvalifikovaných osôb. Vzhľadom na nové požiadavky digitálnych, zelených a starnúcich spoločností by členské štáty mali vo svojich systémoch OVP posilniť učenie sa prácou aj prostredníctvom kvalitnej a účinnej učňovskej prípravy a zvýšiť počet absolventov v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) v rámci OVP aj terciárneho vzdelávania, a to najmä žien. Okrem toho by členské štáty mali zvýšiť relevantnosť terciárneho vzdelávania a prípadne výskumu pre trh práce; zlepšiť monitorovanie a predpovedanie zručností; zlepšiť zviditeľnenie zručností a porovnateľnosť kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané v zahraničí; a vytvoriť viac možností na uznávanie a potvrdzovanie zručností a kompetencií získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj pre utečencov a osoby s postavením dočasnej ochrany. Mali by zmodernizovať a zvýšiť ponuku a využívanie flexibilného ďalšieho OVP. Členské štáty by takisto mali podporovať dospelých s nízkou úrovňou zručností v tom, aby si udržali alebo rozvíjali svoju dlhodobú zamestnateľnosť zlepšovaním prístupu ku kvalitným vzdelávacím možnostiam a ich využívania, a to prostredníctvom vykonávania odporúčania Rady z 19. decembra 2016 o ceste zvyšovania úrovne zručností vrátane hodnotenia zručností, ponuky vzdelávania a odbornej prípravy zodpovedajúcich príležitostiam na trhu práce a potvrdzovania a uznávania získaných zručností.

Členské štáty by mali nezamestnaným a neaktívnym osobám poskytovať účinnú, včasnú, koordinovanú a cieleňú asistenciu založenú na pomoci pri hľadaní pracovného miesta, odbornej príprave, rekvalifikácii a prístupe k iným podporným službám, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať zraniteľným skupinám a osobám osobitne zasiahnutým zelenou a digitálnou transformáciou alebo otrasmi na trhu práce. V záujme výrazného zníženia dlhodobej a štrukturálnej nezamestnanosti a jej predchádzania by sa mali čo najskôr, najneskôr však po 18 mesiacoch nezamestnanosti realizovať komplexné stratégie, ktoré zahŕňajú hĺbkové individuálne posúdenie nezamestnaných osôb. Nezamestnanosť mladých ľudí a otázka mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), by sa mali naďalej riešiť predchádzaním predčasnému ukončeniu vzdelávania a odbornej prípravy a štrukturálnym zlepšovaním prechodu zo školy do zamestnania vrátane plného vykonávania posilnenej záruky pre mladých ľudí, ktorá by mala takisto podporiť kvalitné pracovné príležitosti pre mladých ľudí v období obnovy po pandémie. Okrem toho by členské štáty mali zintenzívniť úsilie, najmä aby zdôraznili, aké nové perspektívy do budúcnosti a príležitosti na riešenie negatívneho vplyvu pandémie na mladých ľudí ponúka zelená a digitálna transformácia.

Členské štáty by sa mali zamerať na odstránenie prekážok a demotivačných faktorov, ktoré odrádzajú od účasti na trhu práce, a mali by vytvárať stimuly pre účasť na trhu práce, a to najmä pokiaľ ide o osoby s nízkymi príjmami, druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti (často ženy) a osoby, ktoré sú od trhu práce najviac vzdialené, vrátane ľudí s migrantským pôvodom a marginalizovaných Rómov. Vzhľadom na veľký nedostatok pracovnej sily v určitých zamestnaniach a odvetviach by členské štáty mali prispievať k podpore ponuky pracovnej sily, najmä presadzovaním primeraných miezd a dôstojných pracovných podmienok, ako aj účinných aktívnych politík trhu práce, a to pri rešpektovaní úlohy sociálnych partnerov. Členské štáty by mali podporovať aj prispôsobovanie pracovného prostredia osobám so zdravotným postihnutím vrátane cielenej finančnej podpory a služieb, ktoré im umožňujú zapojiť sa do trhu práce a do života spoločnosti.

Mala by sa riešiť otázka rozdielov v zamestnanosti a odmeňovaní žien a mužov, ako aj rodových stereotypov. Členské štáty by mali zabezpečiť rodovú rovnosť a väčšiu účasť žien na trhu práce, a to aj prostredníctvom zabezpečenia rovnakých príležitostí a kariérneho postupu a odstránenia prekážok v prístupe k vedúcim pozíciám na všetkých úrovniach rozhodovania, ako aj prostredníctvom boja proti násiliu a obťažovaniu v práci čo je problém, ktorý postihuje najmä ženy. Mala by sa zabezpečiť rovnaká odmena za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty a mala by sa zabezpečiť transparentnosť odmeňovania. Malo by sa podporovať zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života pre ženy aj mužov, najmä prostredníctvom prístupu k cenovo dostupným a kvalitným službám dlhodobej starostlivosti a službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami mali prístup k vhodnej dovolenke z rodinných dôvodov a pružným formám organizácie práce, a tak mohli zosúladiť svoj pracovný, rodinný a súkromný život, a mali by podporovať vyvážené využívanie týchto nárokov medzi rodičmi.

Usmernenie č. 7: Zlepšovanie fungovania trhov práce a účinnosť sociálneho dialógu

Členské štáty by mali v spolupráci so sociálnymi partnermi pracovať na spravodlivých, transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach a zabezpečiť rovnováhu medzi právami a povinnosťami, aby mali prospech z dynamickej a produktívnej pracovnej sily a nových pracovných režimov a obchodných modelov. Mali by obmedziť segmentáciu na trhoch práce a predchádzať jej, bojovať proti nedeklarovanej práci a nepravej samostatnej zárobkovej činnosti a podporovať prechod na formy zamestnania na neurčitý čas. Prostredníctvom pravidiel na ochranu zamestnanosti, pracovného práva a inštitúcií by sa malo zabezpečiť tak vhodné prostredie na prijímanie pracovníkov, ako aj potrebná flexibilita pre zamestnávateľov, aby sa mohli rýchlo prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam, pričom by sa zároveň mali ochraňovať pracovné práva a mala by sa zabezpečiť sociálna ochrana, primeraná úroveň bezpečnosti a zdravé, bezpečné a dobre prispôbené pracovné prostredie pre všetkých pracovníkov. Podpora využívania pružných foriem organizácie práce, ako je telepráca, môže prispieť k vyššej úrovni zamestnanosti a inkluzívnejším trhom práce v postpandemickom kontexte. Zároveň je dôležité zabezpečiť dodržiavanie práv pracovníkov, pokiaľ ide o pracovný čas, pracovné podmienky, duševné zdravie na pracovisku a rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom. Malo by sa predchádzať pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, a to aj v prípade pracovníkov platformy, najmä ak majú nízku úroveň zručností, prostredníctvom boja proti zneužívaniu atypických zmlúv. V prípadoch nespravodlivého prepustenia by sa mal zabezpečiť prístup k účinnému a nestrannému urovnávaniu sporov a právo na nápravu vrátane primeranej kompenzácie v náležitých prípadoch.

Politiky by sa mali zameriavať na zlepšenie a podporu účasti na trhu práce, zosúladenia ponuky s potrebami trhu práce a zmeny postavenia na ňom, a to aj v znevýhodnených regiónoch. Členské štáty by mali účinne aktivovať osoby, ktoré sa môžu zapojiť do trhu práce, a umožniť im účasť na ňom, najmä zraniteľné skupiny, ako sú osoby s nižšou úrovňou zručností, osoby so zdravotným postihnutím, osoby s migrantským pôvodom vrátane osôb s postavením dočasnej ochrany a marginalizovaní Rómovia. Členské štáty by mali posilniť rozsah a účinnosť aktívnych politík trhu práce zlepšením ich zamerania, dosahu a pokrytia a ich lepším prepojením so sociálnymi službami, s odbornou prípravou a s podporou príjmu nezamestnaných osôb, kým si hľadajú prácu, a to na základe ich práv a povinností. Členské štáty by mali posilniť kapacitu verejných služieb zamestnanosti, aby mohli aj s pomocou digitalizácie uchádzačom o zamestnanie poskytovať včasnú pomoc prispôsobenú ich individuálnym potrebám, reagovať na súčasné a budúce potreby trhu práce a zaviesť systémy riadenia založené na výsledkoch.

Členské štáty by mali nezamestnaným poskytovať primerané dávky v nezamestnanosti počas primeraného obdobia v súlade s ich príspevkami a vnútroštátnymi pravidlami oprávnenosti. Dávky v nezamestnanosti by nemali odrádzať od rýchleho návratu do zamestnania a mali by byť sprevádzané aktívnymi politikami trhu práce.

Mala by sa primerane podporovať mobilita vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov s cieľom zvýšiť ich zručnosti a zamestnateľnosť a využiť plný potenciál európskeho trhu práce, pričom je takisto potrebné zabezpečiť spravodlivé podmienky pre všetkých, ktorí vykonávajú cezhraničnú činnosť, a zintenzívniť administratívnu spoluprácu medzi vnútroštátnymi správnyimi orgánmi, pokiaľ ide o mobilných pracovníkov, a využívať pomoc Európskeho orgánu práce. V prípadoch dočasného uzavretia hraníc by sa mala podporovať mobilita pracovníkov v kritických povolaniach, ako aj mobilita cezhraničných, sezónnych a vyslaných pracovníkov, a to s ohľadom na verejné zdravie.

Členské štáty by sa okrem toho mali usilovať o vytvorenie vhodných podmienok pre nové spôsoby práce a využiť ich potenciál pre tvorbu pracovných miest a zároveň zabezpečiť ich súlad s existujúcimi sociálnymi právami. Členské štáty by preto mali poskytovať poradenstvo a usmernenia týkajúce sa práv a povinností, ktoré sa uplatňujú v súvislosti s atypickými zmluvami a novými spôsobmi práce, ako je práca cez digitálne platformy. V tejto súvislosti môžu zohrávať kľúčovú úlohu sociálni partneri a členské štáty by ich mali podporovať pri oslovovaní a zastupovaní ľudí v atypickej práci a práci cez platformy. Členské štáty by okrem toho v súvislosti s výzvami vyplývajúcimi z nových spôsobov organizácie práce, ako je algoritmické riadenie, dohľad nad údajmi a stála alebo polotrvalá telepráca, mali zvážiť poskytovanie podpory pri presadzovaní práva, napríklad prostredníctvom usmernení alebo špecializovanej odbornej prípravy pre inšpektoráty práce.

Vychádzajúc z existujúcich vnútroštátnych postupov a s cieľom dosiahnuť účinnejší sociálny dialóg a lepšie sociálno-ekonomické výsledky, a to aj v krízových obdobiach, ako to je v prípade útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a zvyšujúcich sa životných nákladov, by členské štáty mali zabezpečiť včasné a zmysluplné zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania a vykonávania reforiem a politík v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti a v relevantných prípadoch aj hospodárskych reforiem a politík, a to aj podporou vyššej kapacity sociálnych partnerov. Členské štáty by mali podporovať sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie. Sociálni partneri by sa mali povzbudzovať k tomu, aby rokovali o kolektívnych zmluvách v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, a aby takéto zmluvy uzatvárali, pričom sa v plnej miere uznáva ich autonómia a právo na kolektívnu akciu.

Členské štáty by v náležitých prípadoch a na základe existujúcich vnútroštátnych postupov mali zohľadniť príslušné skúsenosti organizácií občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok.

Usmernenie č. 8: Presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých, podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

Členské štáty by mali podporovať inkluzívne trhy práce, ktoré sú prístupné pre všetkých, a to zavedením účinných opatrení na boj proti všetkým formám diskriminácie a na podporu rovnakých príležitostí pre všetkých, a najmä pre skupiny osôb, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené, pričom náležitú pozornosť treba venovať regionálnemu a územnému rozmeru. Mali by zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie, sociálnu ochranu, zdravotnú starostlivosť, starostlivosť o deti, dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a prístup k tovaru a službám vrátane bývania, bez ohľadu na rod, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Členské štáty by mali zmodernizovať systémy sociálnej ochrany s cieľom podporovať primeranú, účinnú, efektívnu a udržateľnú sociálnu ochranu pre všetkých, a to vo všetkých etapách života, podporovať sociálne začlenenie a vzostupnú sociálnu mobilitu, stimulovať účasť na trhu práce, podporovať sociálne investície, bojovať proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a riešiť nerovnosti, a to aj prostredníctvom koncepcie svojich daňových a dávkových systémov a posúdenia distribučného vplyvu politík. Účinnosť systémov sociálnej ochrany sa zlepší doplnením univerzálnych prístupov o ciele prístupy. Modernizácia systémov sociálnej ochrany by sa mala zamerať aj na zlepšenie ich odolnosti voči mnohostranným výzvam. Osobitná pozornosť by sa mala venovať najzraniteľnejším domácnostiam, ktoré sú nepriaznivo zasiahnuté zelenou a digitálnou transformáciou a rastúcimi nákladmi na energiu.

Členské štáty by mali rozvíjať a integrovať tri oblasti aktívneho začlenenia: primeranú podporu príjmu, inkluzívne trhy práce a prístup ku kvalitným podporným službám s cieľom uspokojiť individuálne potreby. Systémami sociálnej ochrany by sa mali zabezpečovať primerané dávky minimálneho príjmu pre všetky osoby, ktoré nemajú dostatočné zdroje, a presadzovať sociálne začlenenie podporou a motivovaním ľudí, aby sa aktívne zapájali do trhu práce a do života spoločnosti, a to aj prostredníctvom cieleného poskytovania sociálnych služieb.

Nevyhnutnou podmienkou na zabezpečenie rovnakých príležitostí je prístup k cenovo dostupným, prístupným a kvalitným službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, mimoškolská starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, bývanie a zdravotná a dlhodobá starostlivosť.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu vrátane boja proti chudobe pracujúcich v súlade s hlavnou cieľovou hodnotou Únie do roku 2030 v oblasti znižovania chudoby. Chudoba a sociálne vylúčenie detí by sa mali riešiť predovšetkým komplexnými a integrovanými opatreniami, a to aj prostredníctvom úplného vykonávania Európskej záruky pre deti.

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal každý vrátane detí prístup ku kvalitným základným službám. V prípade osôb, ktoré sa nachádzajú v núdzi alebo v zraniteľnej situácii, by členské štáty mali zabezpečiť prístup k primeranému sociálnemu bývaniu alebo podpore bývania. Mali by zabezpečiť čistú a spravodlivú energetickú transformáciu a riešiť energetickú chudobu ako čoraz významnejšiu formu chudoby v dôsledku rastúcich cien energií, ktoré čiastočne súvisia s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, a to prípadne aj prostredníctvom cielených dočasných opatrení na podporu príjmu alebo prispôbením existujúcich podporných opatrení. Mali by sa vykonávať aj politiky inkluzívnej obnovy budov. V súvislosti s týmito službami by sa mali zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím vrátane prístupnosti. Osobitne by sa mal riešiť problém bezdomovectva. Členské štáty by mali zabezpečiť včasný prístup k cenovo dostupnej a kvalitnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti a zároveň zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť.

V súlade s aktiváciou smernice Rady 2001/55/ES¹ by členské štáty mali poskytovať primeranú úroveň ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. V prípade maloletých osôb bez sprievodu by členské štáty mali vykonať potrebné opatrenia. V súlade s Európskou zárukou pre deti by sa mal zabezpečiť prístup detí k vzdelávaniu a starostlivosti a k základným službám.

---

¹ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

V súvislosti s rastúcou dlhovekosťou a demografickými zmenami by členské štáty mali zaistiť primeranosť a udržateľnosť dôchodkových systémov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby tým, že sa pre ženy a mužov zabezpečia rovnaké príležitosti na nadobudnutie a vznik dôchodkových práv, a to aj prostredníctvom doplnkových systémov, aby sa zaručil primeraný príjem v starobe. Dôchodkové reformy by sa mali podporovať politikami zacielenými na zníženie rozdielu v dôchodkoch žien a mužov a opatreniami zameranými na predĺženie pracovného života, ako je napríklad zvyšovanie skutočného veku odchodu do dôchodku, najmä uľahčením účasti starších osôb na trhu práce, a mali by sa zahrnúť do rámca stratégií aktívneho starnutia. Členské štáty by mali naviazať konštruktívny dialóg so sociálnymi partnermi a s ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami a umožniť časovo primerané zavádzanie reforiem.
